

Zienswijze UPLG namens de Renswouwse ChristenUnie (ChristenUnie Renswoude)

Met grote verbijstering hebben wij kennisgenomen van het Utrecht Programma Landelijk Gebied (UPLG) wat werd gepresenteerd op 25 november 2025. Dit plan wordt gepresenteerd als “noodzakelijk”, “zorgvuldig” en “onvermijdelijk”. Maar het UPLG lost de fundamentele problemen niet op. Bovendien geven ambtenaren aan dat men pas weet of het juridisch standhoudt als het bij de rechter komt. Tegelijk heeft het plan enorm veel impact individuele bedrijven, op de gehele sector en daarbuiten. In het plan ontbreekt de menselijke maat.

Wij staan voor een gezonde leefomgeving waarin natuur en landbouw samen tot bloei kunnen komen. Rentmeesterschap betekent voor ons: zorgvuldig omgaan met de schepping én met de mensen die daarvan leven. Het voorliggende UPLG doet geen van beide recht.

Dit UPLG is geen abstract beleidsdocument. Het raakt mensen en gezinnen en het bedreigt de toekomst van bedrijven en complete gemeenschappen, zonder dat daarmee gegarandeerd is dat natuurdoelen daadwerkelijk worden bereikt. Daarnaast geeft dit plan geen enkele zekerheid dat de vergunningverlening van het slot komt.

Ook ontbreekt elke serieuze analyse van de gevolgen voor het landelijk gebied en de mensen die daar wonen en werken. Beleidsdoelen, modellen, aannames en onzekere cijfers zijn leidend, niet het belang van de agrarische sector en alles wat daarmee samenhangt. Kortom: het UPLG vergroot de onzekerheid, ondermijnt het vertrouwen en legt de lasten opnieuw vrijwel volledig bij één sector.

Geen menselijke maat, geen integrale impactanalyse

Ondanks de verstrekende gevolgen is **geen volledige maatschappelijke, economische en sociale impactanalyse** uitgevoerd. De provincie verwijst naar twee quickscans, maar die geven per definitie geen totaalbeeld. Essentiële elementen, zoals de stapeling van maatregelen, toekomstige aanvullende regelgeving, juridische risico's, marktontwikkelingen en sociale gevolgen, waren ten tijde van deze scans niet bekend en zijn dus niet meegenomen.

Hoe kan de provincie Utrecht met zo'n gebrekkige en onvolledige onderbouwing een plan presenteren dat zo diep ingrijpt in het bestaan van duizenden mensen?

Voor gemeenten als Renswoude is dit geen theoretisch verhaal. Naar schatting is ongeveer 70% van onze ondernemers en inwoners direct of indirect verbonden aan de agrarische sector. Boerenbedrijven, werknemers, loonwerkers, transporteurs, dierenartsen, voerleveranciers, verwerkende bedrijven en het lokale mkb vormen samen één samenhangend economisch en sociaal systeem. De impact van het UPLG

op onze gemeente is daarom **extreem en ontwrichtend**: economisch, sociaal én bestuurlijk.

Economische schade en ondermijning van regionale zelfstandigheid

De agrarische sector is van groot belang voor de regionale en nationale economie. Nederland behoort al jaren tot de grootste landbouwexporteurs ter wereld (*bron: CBS, Wageningen University & Research*). Deze sector genereert jaarlijks tientallen miljarden euro's aan exportwaarde en ondersteunt honderdduizenden banen, direct en indirect.

Het UPLG zet deze economische basis structureel onder druk, zonder inzichtelijk te maken wat dit betekent voor:

- de individuele agrariër,
- werkgelegenheid in agrarische gemeenten,
- het voortbestaan van lokale en regionale bedrijven,
- de financiële positie en zelfstandigheid van gemeenten,
- de leefbaarheid van het landelijk gebied,
- de Nederlandse economie

Wat gebeurt er met onze directe leefomgeving, onze welvaart en onze voedselvoorziening als deze inkomensstroom opdroogt?

Renswoude staat hierin niet alleen. Utrecht kent meerdere gemeenten waar de agrarische sector de ruggengraat vormt van economie en samenleving. In het UPLG is **niet stilgestaan bij de specifieke positie van deze agrarische gemeenten**. Dat maakt dit plan niet alleen onzorgvuldig, maar ook fundamenteel oneerlijk.

Schijnparticipatie en een diepe vertrouwensbreuk

De provincie wijst erop dat vertegenwoordigers van de agrarische sector, waaronder LTO, zijn betrokken bij het proces. Maar participatie is alleen waardevol als inbreng ook daadwerkelijk invloed heeft.

In de 80% en 90%-versies van het plan waren de voorgestelde maatregelen **aanzienlijk minder ingrijpend** dan in de uiteindelijk gepubliceerde 100%-versie. Juist de zwaarste maatregelen zijn pas op het allerlaatste moment toegevoegd. Hoe dit kan, blijft onverklaard. Het gevolg is dat veel boeren en hun vertegenwoordigers zich **gebruikt, misleid en voor het karretje gespannen voelen**.

Het beeld dat nu ontstaat is pijnlijk duidelijk:

“Kijk, we praten met de sector,” terwijl er in de praktijk **niets wordt gedaan** met wat die sector inbrengt. In de afgelopen jaren heeft de sector allerlei plannen en oplossingen aangedragen. In deze plannen stonden de manieren waarop de sector 70% tot 80% stikstofreductie zou kunnen realiseren. Geen van deze plannen heeft de sector mogen uitvoeren maar in plaats daarvan zijn de aangegeven cijfers tegen hen gebruikt. De

reductiecijfers zijn leidend geworden, en de manier waarop die bereikt moeten worden is totaal anders dan beschreven staat in de plannen van de agrarische sector.

De sector geeft aan: “Wij kunnen reduceren MITS de vergunningen loskomen en wij ruimte krijgen voor pilots, wij weten prima hoe wij onze bedrijven moeten runnen maar moeten daar wel de kans voor krijgen.”

Een ongeloofwaardig proces

Tijdens de LTO Noord-bijeenkomst van 16 december gaven ambtenaren als toelichting dat de zwaarste onderdelen van de 100%-versie “aan het begin nog niet bekend waren” en dat men er “later niet onderuit kon”.

Die uitleg is simpelweg **niet geloofwaardig**.

Is het werkelijk aannemelijk dat er **drie jaar lang** aan een plan wordt gewerkt, om vervolgens in de laatste maanden te ontdekken dat essentieel beleid pas dan duidelijk wordt? Dat eerdere versies achteraf slechts schijn blijken te zijn? Dat drie jaar overleg, meedenken en vertrouwen uiteindelijk voor niets is geweest?

Deze gang van zaken ondermijnt elk vertrouwen in:

- het proces,
- de zorgvuldigheid van de provincie,
- en de waarde van overleg met de agrarische sector.

Extra schokkend is de redenering dat Utrecht als enige provincie is “doorgegaan” in de hoop dat actiegroepen zoals Mobilisation of the Environment (MOB), de boeren in deze provincie dan **hopelijk** met rust zullen laten. Deze aanname is niet alleen feitelijk onjuist, *handhavingsverzoeken komen nog steeds binnen en er geen enkele zekerheid dat dit zal veranderen*, maar getuigt ook van een **fundamenteel gebrek aan inzicht in de volledige sector**.

Alsof problemen verdwijnen wanneer ze zich verplaatsen. Alsof het leed van boeren in andere provincies geen leed meer is. Dit is geen visie, maar afschuiven!

Artikel 1 van de Nederlandse Grondwet verankert het gelijkheidsbeginsel en het discriminatieverbod: iedereen die zich in Nederland bevindt, wordt in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie op welke basis dan ook is verboden. Het kan toch niet zo zijn dat agrariërs in Utrecht anders behandeld worden dan andere agrariërs omdat ze domweg in de verkeerde provincie wonen? Dit is rechtsongelijkheid!

Natuurorganisaties kunnen nog steeds steekproefsgewijs vergunningen laten toetsen en eventueel laten intrekken. Het UPLG lost dit fundamentele probleem niet op en ambtenaren geven aan dat men pas weet of het juridisch standhoudt als het bij de rechter komt. Van de agrarische sector wordt dus geëist dat zij zich in allerlei onmogelijke bochten gaat wringen, voor een nieuwe onzekerheid.

Het is van essentieel belang dat de provincie haar vertrouwen uit gaat spreken in de agrarische sector. Dit vertrouwen is noodzakelijk om de verstandhouding tussen de agrarische sector en de politiek een boost te geven en beetje bij beetje te herstellen wat in de afgelopen jaren kapot gemaakt is.

Voedselzekerheid: een genegeerd fundament

Opvallend en zorgwekkend is dat **voedselzekerheid nauwelijks een rol speelt** in het UPLG. In een wereld waarin geopolitieke spanningen, klimaatverandering en verstoringen van internationale handelsketens steeds zichtbaarder worden, is het onverantwoord om de eigen voedselproductie verder af te bouwen zonder een realistisch, uitvoerbaar en onderbouwd alternatief.

Waar willen wij zowel in de provincie als in Nederland ons voedsel vandaan halen in de toekomst, en tegen welke prijs?

Daarbij wordt regelmatig het argument gebruikt dat een verschuiving naar een overwegend plantaardig dieet deze afbouw zou rechtvaardigen. Dit argument houdt om meerdere redenen geen stand.

Ten eerste **vraagt de markt hier niet om**. Consumentenvoorkeuren laten zich niet afdwingen door beleid. Mensen kun je niet opleggen wat zij wel of niet mogen eten. Dit blijkt onder andere uit de ontwikkeling van de biologische markt: ondanks jarenlang beleid, subsidies en campagnes blijft de besteding aan biologische producten steken op ongeveer 3,5% (*Bron: CBS eerste half jaar 2025*), terwijl men streeft naar een toename van de biologisch agrarische sector naar ongeveer 40% van de gehele sector. Dit laat een grote kloof zien tussen beleidswens en daadwerkelijk consumentengedrag.

Ten tweede is **geen deugdelijk en onafhankelijk onderzoek gedaan naar de gezondheidsgevolgen** van een grootschalige en versnelde verandering van het voedingspatroon zoals impliciet wordt verondersteld in het UPLG. Veel sterk bewerkte plantaardige alternatieven danken hun voedingswaarde juist aan toevoegingen en industriële bewerkingen. De langetermijneffecten hiervan op volksgezondheid zijn onvoldoende onderzocht, en ook niet meegenomen in de beleidsafweging.

Ten derde ontbreekt elk realistisch beeld van de **praktische uitvoerbaarheid**. Door de voorgestelde maatregelen verdwijnt landbouwgrond, wordt het gebruik van mest sterk beperkt en verslechtert daarmee de bodemvruchtbaarheid. Tegelijkertijd wordt verondersteld dat op diezelfde, steeds schaarser wordende en minder vruchtbare gronden meer plantaardige productie kan plaatsvinden. Dit is tegenstrijdig.

Zonder vruchtbare grond, zonder bemesting en zonder ruimte is voedselproductie, plantaardig of dierlijk, simpelweg niet mogelijk.

Het UPLG gaat daarmee voorbij aan een harde realiteit: voedsel groeit niet in beleidsnota's, maar op grond die gezond, beschikbaar en bewerkbaar moet zijn. Door deze randvoorwaarden te negeren, ondermijnt dit plan niet alleen de agrarische sector, maar ook de voedselzekerheid van toekomstige generaties.

Na jaren van onzekerheid, opnieuw geen perspectief

Wat dit plan extra schrijnend maakt, is dat het opnieuw **grote onzekerheid creëert voor een sector die al jarenlang in onzekerheid verkeert**. Boeren ~~wordt~~ **worden** al meer dan een decennium gevraagd om te investeren, te verduurzamen en zich aan te passen aan steeds veranderende regels. Steeds opnieuw wordt perspectief beloofd en steeds opnieuw blijft dat uit.

De provincie stelt dat dit plan nodig is om de vergunningverlening “hopelijk” weer op gang te brengen. Dat ene woord is veelzeggend. *Hopelijk*. Geen garanties. Geen juridische zekerheid. Geen robuust perspectief. Voor ondernemers die met hun gezin en bedrijf vastzitten aan langlopende investeringen is dit geen beleid, maar een gok.

De agrarische sector heeft de afgelopen decennia al ongeveer **70% van de stikstofemissies gereduceerd** en wordt nu opnieuw geconfronteerd met nieuwe eisen die in sommige gevallen oplopen tot **95% reductie**. Tegelijkertijd blijven andere sectoren, industrie, luchtvaart, scheepvaart, mobiliteit en stedelijke ontwikkeling, grotendeels buiten schot of wordt volstaan met aannames over toekomstige autonome ontwikkelingen, zoals dat steeds meer mensen elektrisch gaan rijden (*zonder rekening te houden met netcongestie*). Deze bijdragen zijn niet concreet, niet geborgd en niet juridisch afdwingbaar. De vergunningverlening voor de andere sectoren is niet vergelijkbaar met die van de agrarische sector.

Het gevolg is een fundamenteel onrechtvaardige situatie: één sector wordt juridisch klemgezet, terwijl andere grote uitstoters niet vergelijkbaar worden aangesproken.

Op dit moment heeft ongeveer de helft van de agrariërs geen of geen volledig dekkende vergunning. Na uitvoering van het UPLG loopt dit percentage op tot ongeveer **87%**. Hierdoor leven ondernemers met een permanent handhavingsrisico. Dit heeft verstrekende gevolgen voor de toekomst van de bedrijven maar ook voor de mentale gezondheid van deze ondernemers.

Sinds het publiceren van het UPLG zijn de meldingen bij Taboer over mentale problemen toegenomen. Taboer is een loket voor agrariërs die kampen met mentale of emotionele problemen door de jarenlange onzekerheden. Met regelmaat horen we verhalen van

ondernemers die het leven niet meer zien zitten omdat ze zich ongewenst of bedreigd voelen en omdat zij een totaal gebrek aan perspectief ervaren.

Het plan biedt geen juridische zekerheid dat vergunningverlening daadwerkelijk wordt hervat. Daarmee blijft de angst bestaan dat deze maatregelen niet het einde zijn, maar slechts een volgende stap, waarna opnieuw zwaardere eisen volgen.

Al decennia geven boeren aan bereid te zijn, bij te dragen aan oplossingen, mits er perspectief en zekerheid is. Zij beschikken over kennis, innovatiekracht en praktijkervaring. Die expertise wordt in het UPLG onvoldoende benut.

Wij verzoeken de provincie:

- **Haar vertrouwen uit te spreken** in de agrarische sector **door pilots toe te staan die uit de sector zelf komen**, zodat agrariërs kunnen laten zien waartoe zij in staat zijn.
- **Te komen met gedegen onderzoek naar de impact die dit plan heeft op:**
 - de individuele agrariër/ gebiedsniveau
 - werkgelegenheid in agrarische gemeenten,
 - het voortbestaan van lokale en regionale bedrijven,
 - de financiële positie en zelfstandigheid van gemeenten,
 - de leefbaarheid van het landelijk gebied,
 - en het landelijk niveau

Het gaat in bovenstaande opsomming om de **maatschappelijke, economische en sociale impact**.

- **Toe te zeggen dat de vergunningverlening écht van het slot komt**, zonder deze toezegging hebben agrarische bedrijven geen toekomstperspectief.

Kritische Depositiewaarde (KDW)

Door de Kritische Depositiewaarde (KDW) als harde norm te verankeren in het UPLG, kiest de provincie voor een instrument dat bekendstaat als **instabiel, juridisch kwetsbaar en beleidsmatig omstreden**. Wetenschappers verschillen van inzicht over de exacte waarden en de overheid kan de grenswaarden eenzijdig aanpassen. Het vorige kabinet heeft de KDW daarom willen schrappen uit de wet vanwege het karakter van een zogenoemd “bewegend doel”. Ook het huidige kabinet heeft aangegeven de KDW uit de wet te willen halen.

Wanneer de KDW uit de wet wordt gehaald, verdwijnt een belangrijk deel van de juridische blokkade rondom vergunningverlening en ontstaat er aanzienlijk meer ruimte voor maatwerk en gebiedsgerichte oplossingen. Door de KDW desondanks nu toch als harde leidraad te hanteren, loopt de provincie op basis van een verkeerd instrument vooruit op landelijk beleid en vergroot zij bewust de onzekerheid voor ondernemers.

Het hanteren van de KDW als sturend instrument staat bovendien haaks op de ambitie om te werken met **doelsturing**. Een systeem dat ondernemers afrekent op een norm die voortdurend kan veranderen, biedt geen zekerheid voor de lange termijn en maakt investeren onverantwoord. Dit ondermijnt het vertrouwen in beleid en in de overheid als betrouwbare partner.

Daarnaast zijn er onderzoeken die laten zien dat zelfs bij extreme maatregelen - tot en met het hypothetisch volledig beëindigen van agrarische activiteiten - de KDW op veel plekken niet wordt gehaald. Dit roept de fundamentele vraag op waarom wordt vastgehouden aan een norm waarvan het behalen onzeker of zelfs onmogelijk is, in plaats van te kiezen voor maatregelen die aantoonbaar bijdragen aan herstel en beheer van natuur.

- **Hoe kan worden uitgesloten dat de natuur schade blijft ondervinden, zelfs wanneer de landbouw verder wordt ingeperkt?**
- **Wie draagt in dat geval de verantwoordelijkheid en de lasten?**
- **Waarom worden natuur-beherende organisaties hierin niet nadrukkelijker aangesproken op resultaat en effectiviteit van beheer? Hier wordt met twee maten gemeten!**

Het schrappen van de KDW als harde norm zou niet alleen duidelijkheid geven aan de agrarische sector en de vergunningverlening van het slot halen, maar ook een belangrijk ondersteunend signaal zijn richting de Tweede Kamer dat de provincie kiest voor stabiliteit, uitvoerbaarheid en aansluiting bij de landelijke koers.

Wij pleiten er daarom voor om de landelijke beleidsontwikkeling af te wachten, zoals aangekondigd in het coalitieakkoord, en niet vooruit te lopen met ingrijpende en onomkeerbare provinciale besluiten.

Wij verzoeken de provincie:

- **Weg met de KDW en ook niet gebruiken als algemeen richtpunt.**

40-42 kg hectarenorm.

De generieke norm van 40–42 kg ammoniak per hectare wordt als uitgangspunt gehanteerd, terwijl deze juist het uiterste vangnet zou moeten zijn. Slechts ongeveer **15% van de bedrijven** kan hieraan voldoen. Voor de rest is de norm onhaalbaar, vooral vanwege de enorme grondbehoefte die ermee gepaard gaat. Als boeren moeten extensiveren is er méér grond nodig, niet minder. Maar grond is juist iets wat de agrariër meer en meer kwijtraakt door allerlei andere maatschappelijke behoeften zoals natuurontwikkeling, woningbouw en de energietransitie.

Daar komt bij dat deze norm **feitelijk niet stuurbaar en nauwelijks meetbaar** is. Foutmarges lopen op tot ongeveer 90%, waardoor ondernemers worden afgerekend op een norm die zij niet betrouwbaar kunnen beïnvloeden. Dit ondermijnt elk vertrouwen in doelsturing en remt innovatie.

Daarnaast is er een fundamentele beleidsmatige tegenstrijdigheid. De norm geldt ook voor biologische bedrijven, maar zij kunnen geen gebruik maken van erkende technieken zoals luchtwassers. Ondanks dat zij in de regel méér uitstoot hebben dan intensieve veehouderijen, wordt ingezet op een groei van biologisch van 14% naar 40%. Onder aan de streep leidt dit niet tot meer, maar juist tot minder emissiereductie.

Een systeem van doelsturing met beschikbare, goed borgbare doelen, KPI's, zou veel effectiever en efficiënter zijn dan weer allerlei middelvoorschriften. Dat vraagt om meetbare en stuurbare indicatoren, zoals stikstofbedrijfsoverschot per ha en ureum in de melk voor melkveebedrijven en alleen stikstofbedrijfsoverschot per ha voor akkerbouwbedrijven. En het vraagt om beloning van bedrijven die aantoonbaar goed presteren. Daarnaast is het van belang om de effecten te meten op gebiedsniveau. Met zo'n aanpak van doelsturing kan veel sneller, maar ook effectiever en efficiënter tot reductie van ammoniakemissie en nitraatuitspoeling worden gekomen.

In het plan zoals het nu voorligt worden bedrijven die al innovatief en vooruitstrevend hebben geïnvesteerd, nogmaals bestraft. Bedrijven die weinig hebben gedaan, krijgen dezelfde opgave. Dit is niet alleen oneerlijk, maar werkt innovatie en motivatie ook tegen.

Wij verzoeken de provincie:

- **Deze 40-42 hectarenorm te verwijderen uit het UPLG en te sturen op Ureum of stikstofbedrijfsoverschotten.**
- *Als onverhoopt toch besloten wordt wél vast te houden aan de 40-42 kg hectarenorm, dit dat te doen op gebiedsniveau, niet op bedrijfsniveau. Maar dit is makkelijk anders op te lossen, zie bovenstaande punt 1.*

250 meter-zones

De 250 meter-zones rond Natura 2000-gebieden met bemestingsbeperkingen zijn in de laatste fase van het UPLG toegevoegd, **zonder overleg met het gebied**. In de 80% en 90% versies van het plan stond dit er niet in. Dit maakt de maatregel niet alleen inhoudelijk problematisch, maar ook onzorgvuldig.

Voor sommige agrariërs betekent dit dat zij nagenoeg geen bruikbare landbouwgrond meer overhouden.

De wijze waarop deze maatregel op het laatste moment is toegevoegd, heeft het toch al kwetsbare vertrouwen in de overheid verder ondermijnd. Juist bij een ingreep met zulke

verstreckende gevolgen had maatwerk en een gebiedsgerichte benadering voor de hand gelegen.

Daarbij is volstrekt onduidelijk waarom gekozen is voor een generieke zone rondom het volledige Natura 2000-gebied, in plaats van een gerichte benadering rondom de **habitats van daadwerkelijk stikstofgevoelige natuur**. Een dergelijke benadering zou niet alleen rechtvaardiger zijn, maar ook veel effectiever.

Niet-bemestbare grond is geen landbouwgrond.

Door deze maatregel wordt eigendom feitelijk onttrokken aan agrariërs, zonder onteigeningsprocedure, zonder compensatie en zonder perspectief. In de realiteit wordt de grens van een natuurgebied dus verlegd **op het land van de agrarische ondernemer**, met als reëel risico dat deze nieuwe grens in de toekomst opnieuw als uitgangspunt wordt genomen voor verdere uitbreiding of aanvullende zones. Dit creëert een precedent van voortschrijdende beperkingen, waarbij ondernemers nooit weten waar zij aan toe zijn.

Wat is de uiteindelijke bedoeling van deze regel en van deze gronden?

Als landbouw structureel onmogelijk wordt gemaakt, moet daar eerlijk en expliciet over worden gecommuniceerd, inclusief compensatie en een rechtvaardig overgangsregime.

In het UPLG wordt heel duidelijk wat de provincie niet wil. Maar wat wil de provincie dan wél? Woningbouw? Datacentra? Windmolens? Na zoveel jaar steeds de duimschroeven maar verder aan draaien en steeds meer ingewikkelde regelgeving op de agrarische sector leggen, is het tijd voor duidelijkheid en eerlijkheid. Wat wil de provincie écht met dit plan bereiken? Natuurverbetering? Landbouwgrond gebruiken als bouwgrond? Kom met een duidelijke visie en perspectief voor de provincie.

Fundamentele vragen over het effect: Helpt dit plan de natuur werkelijk?

Dit UPLG lijkt primair bedoeld om juridisch stand te houden tegen procedures van natuurorganisaties, niet om de natuur aantoonbaar te verbeteren. Er wordt gehandeld uit angst voor rechtszaken, terwijl actief natuurbeheer onderbelicht blijft.

In de afgelopen decennia is veel geld besteed aan natuur en natuurbeheer, hoe slechter de natuur, hoe meer geld zij kregen. Daar komt bij dat terreinbeherende organisaties niet hoeven aan te tonen wat zij met het geld gedaan hebben en wat het effect was. Dit staat wederom haaks op de regels en wetten waaraan de agrarische sector zich moet houden. Als zij een subsidie ontvangen moeten zij tot de letter en de gram nauwkeuring aantonen wat zij er mee gedaan hebben en wat het effect was. Dit is rechtsongelijkheid. Daarnaast wordt de verantwoording van herstel van de natuur niet bij de terreinbeheerders gelegd maar volledig op de agrarische sector, zonder aantoonbare

cijfers dat 100% van de ‘achteruitgang’ van de natuur daadwerkelijk door deze sector komt. En zonder de garanties dat deze maatregelen daadwerkelijk effectief zijn.

Daarbij wijken de cijfers die in het UPLG worden gebruikt af van de cijfers die Nederland aan de Europese Unie heeft aangeleverd. Dit ondermijnt de juridische en inhoudelijke onderbouwing van het plan en het draagvlak ervoor.

Hoe is het mogelijk dat deze cijfers niet overeenkomen? Welke cijfers zijn juist?

Het argument: “het moet van Brussel” houdt geen steek omdat Brussel ons enkel houdt aan de cijfers die wij zelf hebben aangedragen. Andere landen zoals Duitsland en Frankrijk hebben andere cijfers aangedragen en worden daarom aan andere normen gehouden.

Ondanks dat dit plan mogelijk pas in november 2026 wordt vastgesteld, wordt van de agrarische sector verwacht om als sinds januari 2026 naar deze regels te handelen. Maar men weet niet eens of dit plan er in deze vorm komt. Dit vraagt opnieuw een onzekere maar zware belasting van de agrarische sector. Waar is de menselijke maat?

Zolang het landelijke beleid “Ruimte voor Landbouw en Natuur” nog niet is vastgesteld, past terughoudendheid. Het vooruitlopen met onomkeerbare provinciale maatregelen brengt ongekende risico’s met zich mee voor vitale regio’s zoals de Gelderse Vallei en Foodvalley.

Wij verzoeken de provincie:

- **Investeer aantoonbaar in actief natuurbeheer en toon aan dat de voorgestelde maatregelen daadwerkelijk effectief zijn.**
- **Beloon agrariërs die stappen zetten en doelen behalen op een manier die past bij hun bedrijf.**
- **Zorg voor een evenwichtige aanpak waarin natuur én economie tot hun recht komen.**

Tot slot... geef agrariërs ruimte!

De Renswouwse ChristenUnie roept de Provinciale staten van Utrecht op om te luisteren naar de agrarische sector. Boeren verdienen het om als serieuze gesprekspartner zélf binnen passende kaders de oplossing aan te dragen. Zij hebben de expertise en oplossingen in huis. Geef agrariërs ruimte voor hun inbreng, voor innovatie én uitvoering in de praktijk!

Jos Verdam en Carola Veldhuizen – Renswoude